

Háy János

Őszi líra

Első versszak

Az őszi líra első versszaka természeti képpel indul. A lírai én úgymond észleli a változásokat, hogy például sárgulnak a levelek, netán hullanak, kopaszodnak a fák, a parasztok betakarítják a termést, korábban sötétedik, az előbb említett parasztok ezért néha már szürkületben érnek haza, lépteik jól hallatszanak a ropogó avarban, főleg, ha vidéken vagyunk, de hát mért ne lennénk vidéken, ott vagyunk, ahol jobban ki tudjuk teljesíteni ezt a képet, esetleg még egy konyhabelsőt is tudunk mutatni, ahol búbos kemence mellett melegszenek a fáradt földművesek, és épp arról keseregnek, hogy milyen szar lett idén a termés, nehéz lesz a tél.

Második versszak

A második versszakban, ha régi versről lenne szó, tovább folytatódna a természeti kép, de már megindulna az emberi életre való átfordulás előkészítése, hogy majd a harmadik versszakban a maga teljességével kibontakozhasson egy allegória, belekeverve az élet könyörtelen törvényeit, mint általános igazságot, valamint az egyéni sors fájdalmát. De ez nem egy régi vers. Szeptember van, észleli a lírai én, s ezért az első versszakban felvetett természeti képek nem reálisak, mert a természet egyáltalán nem mutatja még ezeket az úgymond őszi jellegzetességeket, ezért felvetődik a kérdés, hogy miből tudhatja a lírai én, hogy tényleg ősz van.

Harmadik versszak

A kétségek tovább fokozódnak, szinte nyugtalanító erővel lép fel a kérdés, hogy valójában már nem is érzékeljük a valóságot, a maga valóságában, hanem csak a megtanultság alapján tudjuk, mert ránézünk a naptárra, hogy egy ideje szeptember van, következésképp ősz van, holott hét ágra süt a nap, az ország tavai még mindig kellő hőmérsékleten vannak, hogy fürödhessen bennük a nyaraló, de fürdik, hát nem fürdik, mert ősszel nem szokás fürdeni.

Negyedik versszak

Ez négy versszakos őszi vers lesz a kétségek miatt, mert az érzélelem-e az ősz, vagy csak mondják a tévében, hogy ősz van problémát kellett a harmadik versszakban végigbeszélni. A válasszal nem jutottunk dűlőre, ez azt jelenti, hogy a kétségeket újabb kétségekkel tetéztük. A lírai én most mégis úgy dönt, hogy egy költőnek akkor van nyár, amikor süt a nap, és fogja magát, lemegy a Velencei-tóra például, s egy nagyot úszik, mert nincs munkahelye, ki az istennyila alkalmazna egy lírai ént, biztos drogozik vagy iszik, vagy könnybe lábadó szemekkel egy őszi versen törli a fejét, mert ránézett a naptárra, és rájött, hogy ősz van. Nem, neki versből kell megélnie, és pont ez teszi lehetővé az őszi fürdőzést.

Ötödik versszak

Az előzetes közléssel szemben ez egy öt versszakos őszi vers. A lírai én soha nem tudja eldönteni előre, hogy mi fog még eszébe jutni, s így adódott, hogy a megrendülés, ami a vers végére volt tartogatva, egyre hátrébb csúszott. Megy be a strandra. Van egy olyan strand a versben, ami be van zárva, de ő nem oda megy (mondom, hogy be van zárva), hanem oda, amelyik nyitva van, de nem kell jegyet venni. Az ingyenes belépés öröme mellett észleli, milyen lehangelő az üres strand, az egymásra halmozott, magukra maradt napozóágyak, a parton összeláncolt víizbiciklik, hogy kivették a lépcsőket, amiken nyáron (ez egy visszautalás az elmúlt nyárra, általánosságban a múlt időre). A lépcsőket, amiken meg lehetett közelíteni a kövek elkerülésével a vizet. Most persze a köveken egyensúlyozva kell bemászni, és ez már nem egy fiatal lírai én, mert a fiatal lírai ének nem írnak őszi verset, valamint nem mennek ősszel strandolni, inkább szexelnek a múzsáikkal vagy egy múzsával az összes. Ez a lírai hős, elmúlással a nyakában, szóval kicsit méretes hassal megterhelve, közelíti a vizet a köveken át, majd a végén megbotlik, és bevágja a bokáját, valamint váratlanul beleesik a mégsem annyira strandmeleg vízbe, s akkor mondja ki a vers utolsó sorát, hogy a kurva anyátokat, legalább egy lépcsőt bennhagyhattatok volna. Aztán kicsit átfogalmazza, mégiscsak lírai énről van szó, hogy itt van az ősz, itt van újra, nem szép tőletek, hogy kiszedtétek a lépcsőket a vízből, legszívesebben összekötném a kezeteiket meg a lábatokat menyasszonyi fátyollal, és belöknék benneteket a vízbe a legmélyebb résznél, hogy még a testetek se kerüljön elő a tavaszi olvadás idején a síri homályból.